

Vliv evropského daňového práva na český daňový život[#]

(Recenze: Široký, Jan: *Daně v Evropské unii*. 4. vydání, Praha, Linde, 2010, 350 s., ISBN 978-80-7201-799-7.)

*Jana Skálová**

Daně patří ke každodennímu životu všech lidí. Tak jako kupujeme chleba u pekaře, boty u obuvníka a oblečení nešijeme sami doma, ale nakupujeme od oděvních závodů, tak i oblast daní se stala vysoce profesionální, kdy sestavení daňového přiznání přestalo být jednoduchým a snadno proveditelným úkonem a je nutno tuto „službu“ nakupovat u odborníka. Profesionálně se daním věnují nejen daňoví poradci, ale také akademičtí pracovníci. Daňovou problematiku studují auditoři, účetní, znalci na oceňování podniků, dokonce i studenti středních a vysokých škol. Všechny tyto „zainteresované osoby“ při svém studiu vychází nejen z prostých textů daňových zákonů, ale musí často sáhnout i po odborné literatuře týkající se daňové teorie, daňové politiky či návazností daní do jiných disciplín jako je účetnictví či právo.

Všechny tyto odborné knihy nemohou vycházet jen z národních podmínek a českých předpisů, ale i oblast daní se velmi zinternacionalizovala. Mám teď na mysli situace, kdy se český subjekt dostává do kontaktů se zahraničním daňovým systémem, což je častější než si uvědomujeme. Jedná se nejen o podnikatele vyvážejícího služby nebo zboží či otevírajícího kancelář své firmy v zahraničí, ale zahraniční daně se mohou dotknout i studentů pracujících o prázdninách v zahraničí či profesorů publikujících v zahraničí výsledky svých vědeckých výzkumů. Všichni tyto lidé se dostávají do kontaktu s mezinárodním zdaněním a musí ve svých daňových přiznáních v České republice přiznat své zahraniční příjmy a výdaje. Pro všechny tyto dobrovolné i nedobrovolné uživatele je určeno pouze pár odborných knih věnujících se mezinárodní daňové problematice.

Jednou z nich je i kniha prof. Širokého „Daně v Evropské unii“, která vyšla v roce 2010 již ve čtvrtém vydání. Zcela nepochybně se jedná o významný přínos pro české čtenáře, kteří se chtějí podrobněji seznámit s problematikou harmonizace daní v Evropské unii či si odpovědět na otázku, zda současný český daňový systém obsahuje silné evropské prvky nebo zda je více výsledkem „myšlenek“ českých politiků a úředníků Ministerstva financí ČR.

V první části knihy autor rozebírá základní orgány Evropského společenství tvořící komunitární právo, význam směrnic a ostatních nástrojů pro harmonizaci v daňové oblasti. Další části je věnována harmonizaci v oblasti přímých daní a daně z přidané hodnoty.

Odborný text rozebírající nástroje daňové politiky Evropských společenství by se na první pohled mohl jevit jako strohý až nudný. V knize prof. Širokého tomu tak není. Výklad je doplněn řadou tabulek obsahující zajímavá čísla, obrázky a schémata a jako nejzajímavější zpestření je možno uvést daňové judikáty Evropského soudního dvora.

[#] Článek je zpracován jako jeden z výstupů výzkumného projektu Grantové agentury ČR *Komparativní analýza národních účetních a daňových systémů v EU s důrazem na přeshraniční fúze* (registrační číslo P403/10/1982).

^{*} Ing. Jana Skálová, Ph.D. – odborná asistentka, Katedra finančního účetnictví a auditingu, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomické v Praze, nám. W. Churchila 4, 130 67 Praha 3, Česká republika, <jana.skalova@tpa-horwath.cz>.

Pokud jsou uváděny základní svobody jako „volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu“, či studujeme strohé texty směrnic či jejich aplikaci do národního práva, může se vše zdát jako přehledné s jasnými a korektními cíli, které mají být na společném trhu v Evropské unii dosaženy.

Úplně jiný pohled na věc nám však dá seznámení se s konkrétními rozsudky Evropského soudního dvora, které odsuzují státy za některé kroky či ustanovení. Jako příklad je možno uvést odsouzení Irska za nepřípustné výhody poskytované vládou domácím výrobcům, které dle názoru soudu porušují závazky vyplývající ze svobody volného pohybu zboží. Irská vláda totiž ve svém prohlášení zamýšlela zvýšit prodej irských výrobků za 3 roky o 3 %. K tomu účelu vytvořila centra obchodních služeb propagující irské výrobky a podporovala rozličné formy reklamy tuzemských výrobků.

Při studiu některých – velmi vhodně vybraných – rozsudků k daňové problematice si čtenář udělá sám obrázek o smyslu, významu a důsledcích daňové harmonizace v Evropské unii. Možná i dospěje k názoru, že harmonizace pomocí směrnic (označovaná jako pozitivní) nemusí být vždy dostatečně efektivní a proto nastupuje harmonizace pomocí judikatury (označovaná jako negativní, o to však efektivnější).

Část knihy týkající se harmonizace přímých daní nastiňuje alternativy, kterými by se mohl ubírat vývoj týkající se sjednocení přístupů k dani z příjmů (dani ze zisků) právnických osob. V této oblasti dosud chybí sjednocení názorů členských států, kdy k přijetí daňových směrnic je nutno dosáhnout jednomyslného souhlasu všech 27 zemí. Směrnice v této oblasti dosud řeší systém zdanění mateřských a dceřiných společností, zdanění přeshraničních transakcí typu fúze, vklady podniků a zdanění úroků a licenčních poplatků. Pro návrh komisaře Lászlo Kováče z roku 2005 týkající se zavedení jednotného konsolidovaného firemního základu daně (CCCTB) se nenašel dostatek podpory, tento projekt však není dosud oficiálně ukončen.

Harmonizace daně z přidané hodnoty dosáhla zatím nejvyššího stupně. Poslední velká novela k 1. 1. 2010 přinesla řadu změn týkající se změny místa plnění u služeb a možnosti více využívat snížených sazeb daně. Orgány EU se nyní zaměřují hlavně na boj proti daňovým únikům.

Opomenout nelze ani poslední část knihy, kterou tvoří přehled zemí Evropské unie se základními daňovými charakteristikami a sazbami jednotlivých vybíraných daní. V této části je možno se seznámit s konkrétní zemí z EU, zjistit nejen sazby jejích daní, ale i výši vybíraného pojistného na sociální a zdravotní pojištění včetně některých specifických daňových postupů či výjimek. Tato tabulková a informační část knihy je praktickým pomocníkem při zjišťování údajů o ostatních zemích EU.

Knihu je možno označit za nesmírně přínosnou pro všechny uživatele se zájmem o (nejen daňové) dění v oblasti komunitárního práva. Informace jsou podány příjemným a čtivým způsobem. V textu knihy najdeme vedle výkladu i citace nejvýznamnějších článků směrnic EU, doplněné navazující judikaturou, jak bylo zmíněno výše.

Vážení čtenáři, doufám, že vám tato kniha přispěje k rozšíření vašich obzorů týkajících se evropských daňových souvislostí a současně vám přinese inspiraci pro řešení některých mezinárodních daňových problémů.

Literatura

[1] Široký, J. (2010): *Daně v Evropské unii*. Praha, Linde, 2010.

Vliv evropského daňového práva na český daňový život

Jana Skálová

ABSTRAKT

Cílem příspěvku je zhodnotit obsahový přínos publikace Jana Širokého „Daně v Evropské unii“. Příspěvek dochází k názoru, že kniha obsahuje výklad základních souvislostí týkající se orgánů EU a komunitárního práva, konkrétně pak směrnic a nařízení upravující daňovou harmonizaci. Podrobně rozebrána je harmonizace přímých daní i nepřímých daní. Výklad je doplněn řadou příkladů, tabulek a schémat. Za významné je možno označit uvedení celé řady rozsudků Evropského soudního dvora jako ukázky negativní harmonizace, která je vynucována EU.

Klíčová slova: Harmonizace; přímé daně; nepřímé daně; judikatura Evropského soudního dvora; sazba daně.

Influence of European Tax Law on the Czech Republic's Tax Life

ABSTRACT

The aim of this paper is to evaluate the benefits of a content publication Jan Široký "*Taxation in the European Union*". Contribution comes to the conclusion that the book contains an interpretation of fundamental aspects of the EU institutions and Community law, in particular, directives and regulations governing the tax harmonization. Examined in detail is the harmonization of direct taxes and indirect taxes. The lectures are supplemented by a number of examples, tables and diagrams. As important can be identified as the wide range of ECJ rulings as examples of negative harmonization, which is enforced by the EU.

Key words: Harmonization; Direct taxes; Indirect taxes; Judgement of the EU-Court; Tax rate.

JEL classification: M41.